

ADAPTÁCIA ODCHOVNE MLADÉHO DOBYTKU NA VÝKRMŇU OŠÍPANÝCH S HLBOKOU PODSTIELKOU

Ing. Ľubomír Botto, CSc., Ing. Vojtech Brestenský, CSc., Prof. Ing. Štefan Mihina, PhD.

Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra, Slovenská republika

Na Slovensku sa v súčasnej dobe pre chov ošípaných uplatňujú aj uvoľnené kravíny a odchovne dobytku. Aby zodpovedali potrebám chovaných kategórií ošípaných, je ich potrebné stavebne upraviť a prispôbiť. V porovnaní s výstavbou nového objektu je to síce investične menej náročné, ale spracovanie návrhov na technologickú modernizáciu je oveľa náročnejšie. Väčšinou ide o nachádzanie kompromisu medzi limitovaným priestorom pôvodného objektu a najnovšími poznatkami o nárokoch zvierat. Pri neodbornom prístupe, ktorý býva spôsobený finančnými obmedzeniami chovateľa, ale aj inými vplyvmi, sa nemusia vždy dodržať požadované parametre ustajnenia.

V príspevku je uvedená adaptácia odchove mladého dobytku pre ustajnenie výkrmových ošípaných na hlbokú podstielku s využitím prirodzeného vetrania a kŕmením suchou zmesou so zvlhčovaním. Úpravy objektu podľa navrhovaného systému ustajnenia vyžadovali odstránenie pôvodného technologického zariadenia (zábran, betónových žľabov a pod.).

Objekt s rozmermi 99 740 x 24 300 mm je pozdĺžne prejazdny. Má dva rady kolmých oceľových stojok, ktoré vytvárajú celkom 33 modulov s osovou vzdialenosťou 3 000 mm. Prične sú od seba vzdialené 9 000 mm. Pôdorys a priečny rez objektu je na obr. 1.

Ustajňovací priestor je pozdĺžnou stredovou manipulačnou uličkou rozdelený na dve rovnaké časti. V každej je k dispozícii 11 kotercoov pre 90 ošípaných, t.j. celkovo 22 kotercoov s kapacitou 1 980 ustajňovacích miest. Koterce majú osovú šírku 9 000 mm a celkovú hĺbku 11 250 mm. Samotný koterec sa člení na ležiskovú časť s hlbokou podstielkou so šírkou 6 460 mm, hnojnú chodbu širokú 2 280 mm a kŕmisko široké 1 700 mm. V kŕmisku zo strany manipulačnej uličky v šírke cca 725 mm je podlaha rovná (pre umiestnenie kŕmnych zariadení). Ostatná časť kŕmiska má sklon 2 % smerom do hnojnej chodby, ktorá je znížená o 100 mm. V hnojnej chodbe sa zachovala pôvodná rovná podlaha. Prechodová plocha v úrovni stĺpov je vyvýšená v porovnaní s touto chodbou o 130 mm. Hnojná chodba sa bude podstielat podľa potreby (v závislosti od ročného obdobia) a rovnako sa z nej bude odstraňovať aj hnoj (mobilným mechanizmom - traktorom s radlicou). Ležisko je oproti hnojnej chodbe znížené o 440 mm. Prechod medzi nimi je riešený schodmi. V krajných kotercoch pri čelách objektu sa ponechá pôvodné zošíkmenie podlahy na šírku jedného modulu, aby sa vyrovnalo zníženie ležiska oproti vonkajšej ploche.

Koterce zo strany manipulačnej uličky majú zábrany s brámkami pre vstup ošetrovateľa, ktoré sa v prípade potreby využijú aj k manipulácii s ošípanými. Manipulačná ulička má v čelných stenách samostatné dvere. V každom koterco sa v priestore stredného modulu medzi

stĺpy v pozdĺžnom smere osadí zábrana, t.j. prechod z ležiska do krmiska bude krajnými modulmi. V každom z týchto modulov sa umiestnia bránky, ktoré sa osadia na zvláštne stĺpiky vedľa pôvodných stĺpov v ich pozdĺžnej osi. Otvorením bránok sa uzatvoria priestory kotercoch v časti hnojnej chodby. Pri vyhňaní hnoja a podstielaní sa ošípané z chodby preženú do ležiska a prechody sa uzatvoria brámkami. V časti krmiska a prechodu z hnojnej chodby do ležiska sú medzi kotercami pevné zábrany, krajné koterce ukončuje čelná stena. Výška zábran a bránok je 1 000 mm. Deliace steny medzi kotercami v časti ležiska sú riešené ako dvojkřídlová bránka. Spodná časť bránok je odnímateľná a je vytvorená z „karirohože“ s okami 150 x 150 mm, ktorých šírka sa privarením tyčiek v zvislej polohe upraví na polovicu. Táto odnímateľná časť sa postupne s pribúdajúcou podstielkou bude premiestňovať zavesením v potrebnej výške na bránku. Pri odstraňovaní podstielky sa najskôr vyberú spodné snímateľné časti z karirohože a až potom sa otvoria bránky. Pred naskladnením ošípaných sa v kotercoch nastelie slama, ktorá po utlačení ošípanými vytvorí vrstvu do výšky min. 300 mm (podľa ročného obdobia). V krajných kotercoch sa použijú bránky bez prídavnej spodnej časti, ktoré pri otvorených čelných bránach budú slúžiť ako deliaca zábrana a pri zatvorených bránach budú zabráňovať ich ničenie zvieratami. V pozdĺžnych obvodových stenách objektu v krajných moduloch sa osadia dvere, ktoré budú využívané k naskladňovaniu a vyskladňovaniu ošípaných pomocou rampy, k pristielaniu počas výkrmu ako aj k prirodzenému vetraniu objektu.

K dočasnému uskladneniu odstraňovaného hnoja z hnojných chodieb (tekutého alebo slamnatého) sa využije pôvodné zhromaždisko hnoja s objemom cca 37 m³ so zošíkmeným dnom a otvorom na odtok hnojovky do žumpy s užitočnou kapacitou cca 33 m³.

Ku kŕmeniu ošípaných sa použijú ad-libitné kŕmne zariadenia s tromi miestami vedľa seba so zabudovanými napájačkami, ktoré ponechávajú ošípaným výber konzistencie krmiva. Do každého koterca sa umiestnia po 2 kŕmne zariadenia. K napájaniu zvierat sa v každom koterci v priestore stredného modulu zo strany manipulačnej uličky (medzi kŕmne zariadenia) nainštalujú ešte po dve napájačky. Vodovodné potrubie pre napájačky v kŕmnych zariadeniach sa zabezpečí vyhrievaním. Potrubie pre voľne umiestnené napájačky v koterci nebude vyhrievané, ale bude opatrené ventilmi pre odstavenie v prípade mrazivého počasia. Kŕmne zmesi sa budú skladovať v štyroch vonkajších zásobníkoch s kapacitou každého 14 m³, ktoré sa umiestnia z čelnej strany objektu. Kŕmne zariadenia v každej polovici objektu (po stranách manipulačnej uličky) budú zásobované krmivom z dvoch zásobníkov samostatnými dopravníkmi. Použitý systém distribúcie krmiva umožní v prípade potreby čistenie jedného z dvoch zásobníkov.

V objekte bude uplatňované prirodzené vetranie. Prívod vzduchu bude vetracími klapkami, ktoré sa osadia v bočných obvodových stenách. Pod nimi bude po celej dĺžke objektu presvetľovací pás široký cca 800 mm. Odvod vzduchu bude vetracou štrbinou v štíte strechy, ktorá sa po celej dĺžke opatrí klapkami. K vetraniu sa využijú aj čelné brány a bočné dvere.

Obr. 1 Pôdorys a priečný rez objektu pre výkrm ošípaných s hlbokou podstielkou
 (1 980 ustajňovacích miest)

